

Vlaams
Parlement

stuk **2111** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 11 september 2013 (2012-2013)

Nota van de Vlaamse Regering

Masterplan Hervorming Secundair Onderwijs

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Katleen Martens

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedeke Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier:

2111 (2012-2013) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	4
2. Vragen en opmerkingen van de leden	7
2.1. Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens.....	7
2.2. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	7
2.3. Tussenkoms van de heer Wim Van Dijck.....	8
2.4. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer.....	9
2.5. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman.....	9
2.6. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	10
2.7. Tussenkoms van de heer Kris Van Dijck.....	11
2.8. Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge	12
2.9. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	12
3. Antwoorden van minister Pascal Smet	12
4. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden van minister Pascal Smet	14
Gebruikte afkortingen	16

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen vond op 27 juni 2013 een gedachte-wisseling plaats over het Masterplan Hervorming Secundair Onderwijs (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2111/1).

1. Inleidende uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Minister *Pascal Smet* onderstreept bij het begin van zijn toelichting dat over het masterplan is beslist door de Vlaamse Regering. Het plan wordt op dit moment door de administratie omgezet in een uitvoeringstabel. Sommige maatregelen zijn al opgenomen in Onderwijsdecreet XXIII (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2066/10), andere aanpassingen van besluiten of decreten worden nog in gang gezet tijdens de huidige legislatuur en nog andere zijn voor de komende jaren.

Het masterplan is de vrucht van vele jaren werk, zoals de website www.hervormingsecundair.be laat zien. De minister geeft een kort overzicht vanaf de eerste pogingen in 1990. De voorbereiding leerde dat geen revolutie nodig was, maar wel een duidelijke richting voor de evolutie. De beslissing van de regering wordt gewaardeerd door onderwijsspecialisten zoals de heren Georges Monard en Dirk Van Damme, door de onderwijsverstrekkers en door het bedrijfsleven.

De nota identificeert negen sterke punten van het Vlaamse onderwijs en 27 verbeterpunten. Verder formuleert zij vijf doelstellingen voor het secundair onderwijs in het algemeen en 25 doelstellingen voor de hervorming in het bijzonder. Daarna volgt een opsomming van concrete maatregelen.

Uit het maatschappelijk debat na de oriëntatienota kwam de centrale rol van de leerkracht naar voren. Omdat die staat of valt met de schoolorganisatie, werd al eerder een principesbeslissing tot schaalvergroting genomen (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1983/2). Het ontwerp van decreet over de scholengemeenschappen wordt nog deze legislatuur ter stemming voorgelegd. De minister herinnert in dit verband ook aan het loopbaandebat. Betere ondersteuning en uitrusting van zowel nieuwe als ervaren leerkrachten zijn essentieel.

Het welslagen van de hervorming vergt de komende tien tot twaalf jaar sterk verandingsmanagement, met inbegrip van goede communicatie. Er moet immers heel veel tegelijk aangepakt worden. Dat is bijzonder moeilijk in een domein als Onderwijs, met zijn veelheid aan individuele inrichtende machten. De minister zal niet nalaten de onderwijskoepels en inrichtende machten op hun verantwoordelijkheid te wijzen in het bewaken van de richting van de hervorming, al sluit dat niet uit dat er ruimte is voor interpretatie en afwijking.

Democratie houdt in dat een volgende regering, gesteund door het parlement, beslissingen van de huidige regering kan herzien. De vraag of dit plan definitief is, is dan ook naast de kwestie. Verder moeten de voorgestelde maatregelen natuurlijk op hun praktische effect beoordeeld worden. De minister verzekert dat er, zo nodig, voldoende ruimte voor bijsturing is, zolang de koers behouden blijft. Verder bleek uit het maatschappelijk debat – en dat is geen verrassing – dat alles begint in het basisonderwijs. Sommige mensen lezen in de tekst wantrouwen ten aanzien van dat niveau, maar dat klopt niet. Dat er heel veel goede onderwijzers en onderwijzeressen zijn, neemt echter niet weg dat de samenleving verandert en dat het nog beter kan. De omgang met niveauverschillen, de uitdaging van sterkeren en de ondersteuning van zwakkeren, zijn mogelijkheden die niet overal even uitgesproken gerealiseerd worden.

Het belangrijkste element van de nota op dit punt is de versterking van het curriculum, met name voor Nederlands, en techniek en wetenschappen. In de derde graad worden ook

vakleraren mogelijk – niet verplicht – voor dat laatste vak en voor muzische opvoeding en Frans. Meteen wordt ook de overgang naar het secundair onderwijs vergemakkelijkt. Meer differentiatie zit heel duidelijk in het plan.

Belangrijk zijn voorts de toetsen op het einde van het basisonderwijs voor alle kinderen, ook al is er nog geen draagvlak voor de centrale organisatie daarvan. Doelen zijn zowel feedback in het kader van de interne kwaliteitscontrole van de scholen als gegevensverzameling op systeemniveau. In de praktijk gaat het om de validering van de bestaande OVSG-toetsen en de interdiocesane toetsen in samenspraak met het steunpunt Toetsontwikkeling, met het oog op een toolkit. De minister onderstreept dat de toetsen niet overal identiek zijn, maar de resultaten wel vergelijkbaar. Verder krijgen alle kinderen ook een persoonlijk leerlingendossier, dat hun schoolcarrière volgt. Tot slot onderstreept hij het belang van de harmonisering van de waarde van het getuigschrift Basisonderwijs, zodat bij de start van het secundair onderwijs duidelijk is wie de eindtermen heeft behaald.

De inhoudelijke aanpak van het secundair onderwijs is voortaan op competenties gericht. Eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen worden ondergebracht in competenties. Het gaat om de kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om maatschappelijk te functioneren. Per graad worden sleutelcompetenties vastgelegd die alle kinderen, ongeacht hun richting, moeten hebben. Daartoe behoren ook techniek, wetenschappen, economische en financiële kennis, moderne vreemde talen, sociale competenties en burgerschapscompetenties, creativiteit en ondernemerszin, sociaal-emotionele ontwikkeling en relationele vaardigheden. Verder wordt maximaal ingezet op werkplekleren in alle arbeidsmarktgerichte studierichtingen van de derde graad. Die verplichting wordt wel geleidelijk ingevoerd omdat afspraken met het bedrijfsleven nodig zijn.

Minister Smet verklaart dat de hele regering hetzelfde denkt over de structuur van het secundair onderwijs, meer bepaald de brede eerste graad. Hij onderstreept wel dat de invulling daarvan afwijkt van wat in het rapport-Monard en de oriëntatienota stond. Tijdens het maatschappelijk debat bleek immers al heel snel dat die droom niet haalbaar was in Vlaanderen. Ook deskundigen als Dirk Van Damme vinden een gemeenschappelijke graad voor alle kinderen tot veertien jaar geen goed idee. De minister erkent dat er niet zoveel verandert aan de urenblokken, maar wel aan de invulling.

De toegang tot de B-stroom wordt verengd tot kinderen die geen getuigschrift Basisonderwijs behaalden. Wie dat wel deed, moet de A-stroom in. Naast deze verbreding, verbreedt ook de inhoud met sleutelcompetenties voor iedereen. Verder wordt de oriëntatiefunctie van de eerste graad versterkt. In het huidige systeem werkt die niet altijd, doordat hij heel anders wordt ingevuld in een technisch instituut dan in een college en doordat wisselen moeilijk is. Terwijl kinderen nu al op twaalf jaar gedwongen worden zich in een richting vast te zetten, hoeven ze voortaan pas op veertien jaar te kiezen, ook al mag het ook eerder. Er komen differentiatiepakketten om niet alleen sterke maar ook zwakkere leerlingen meer dan vandaag uit te dagen of te ondersteunen. Het aantal basisopties, waartussen op dertien jaar wordt gekozen, wordt bovendien sterk gereduceerd. Deze bredere, minder richtinggevende opties kunnen niet anders dan rond de grote domeinen geclusterd worden.

De minister verklaart nogmaals dat de hele regering deze interpretatie van een brede eerste graad deelt. Scholen krijgen wel de vrijheid om dit zelf in te vullen, zij het binnen de uitgezette bakens. Zij kunnen kinderen samen zetten ongeacht hun niveau, maar ook abstractieklassen inrichten. Dat geen uniek model wordt opgelegd, is juist een van de sterktes van het Vlaamse onderwijs. Latijn kan wel degelijk nog altijd vanaf het eerste jaar als differentiatievak worden gekozen, maar ook techniek en wetenschappen, wat vandaag niet het geval is.

Wat de tweede en derde graad betreft, worden de driehonderd bestaande richtingen doorgeleucht op hun relevantie voor arbeidsmarkt en hoger onderwijs, gezien beide domeinen vragen hebben over zowel de veelheid op zich als de startcompetenties waarmee afgestudeerden zich aanbieden. Die oefening, die al gauw een tot twee jaar duurt, vindt voortaan om de vijf jaar plaats. Op vraag van de arbeidsmarkt wordt de huidige indeling in de drie vormen aso, tso en bso vervangen door een meer keuzerelevante matrix met richtingen die rechtstreekse doorstroming bieden naar de arbeidsmarkt, naar het hoger onderwijs of beide. Tegelijk vindt een ordening volgens inhoudelijke domeinen plaats, zoals wetenschap en techniek, cultuur en talen, maatschappij en organisatie, welzijn en maatschappij of kunst en creatie. Het niveau van de onderwijskwaliteit zal uitgedrukt worden op basis van eindtermen, weliswaar geformuleerd als competenties en ambitieuzer dan vroeger. De minister bestrijdt de opvatting dat gelijke kansen nivellering zou betekenen.

Als uit deze oefening blijkt dat de onderwijskwaliteit niet daalt, dan worden de genoemde onderwijsvormen vervangen door de nieuwe matrix. De toets wordt uitgevoerd door de Vlor, door de stakeholders, de socio-economische wereld, het secundair en het hoger onderwijs. De minister verwacht geen daling, want al deze betrokkenen en de overheid vinden juist dat de lat hoger moet liggen. Alleen een collectief falen van onderwijs, bedrijfswereld en overheid kan tot een negatieve toets leiden.

De minister erkent dat er over het schoolconcept discussie is geweest. Scholen kunnen vrij kiezen om domeinscholen te worden, dat wordt nog niet opgelegd. Zij moeten de gelegenheid krijgen daar naartoe te groeien. Bovendien moet de ordening nog gebeuren en is er de schaalvergrotingsoperatie tegen september 2017. Er is dus tijd nodig. Aan de andere kant besliste de regering om domein- en campusscholen aan te moedigen met voordelen, die zowel in financiële stimulansen als regelluwte kunnen bestaan. In domeinscholen worden in een domein zowel de theoretische als de praktische richtingen aangeboden, wat het voor bedrijven interessant maakt om te investeren of samen te werken. Bovendien kunnen leerkrachten van elkaar leren en hoeven leerlingen die van richting wisselen, niet van school te veranderen. De minister wijst in dat verband op het vastgestelde belang van de schoolkeuze voor de toekomst van kinderen. In campusscholen gebeurt hetzelfde maar dan in verschillende domeinen.

Zeggen dat aso verdwijnt, is spelen met woorden. Niemand wil sterke richtingen afschaffen. Zij vormen niet het probleem, wel het label en de schotten. Ook in het huidige kso en tso zitten doorstromingsrichtingen. Hoe het veld zal reageren, kan niet worden voorspeld, maar als er doorstroomscholen ontstaan, zullen ze wel breder zijn dan vandaag. De regering besliste om het veld voorlopig de vrijheid te laten en nog niet te kiezen voor één model. Zelf verwacht de minister alvast dat heel wat scholen ervoor zullen kiezen domeinscholen te worden.

De aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt wordt enorm gestructureerd. Volgens de minister is de strijdbijl na twintig jaar begraven. Wat evaluatie en attestering betreft, is na het eerste jaar geen B-attest mogelijk, gezien het om een oriëntering gaat. C-attesten blijven mogelijk, zij het uitzonderlijk en met uitdrukkelijke motivering van het individuele nut. Een belangrijke vernieuwing is dat de klassenraad een A-attest met verplichte remediëring kan uitreiken. Overzitten met een B-attest kan nog alleen met expliciet advies.

Voor de leerlingenbegeleiding verwijst de minister naar de nota. Inzake databeheer en meten noemt hij als doorbraak de toets voor alle leerlingen aan het einde van het basisonderwijs en de toetsen taal, wiskunde en wetenschappen in het secundair onderwijs, al hoeven die niet in één schooljaar. De koepels krijgen daarmee een belangrijk instrument voor kwaliteitszorg in handen. Verder werd beslist tot de oprichting van een kenniscentrum, in verband waarmee hij een belangrijke stap aankondigt voor 1 september.

Op macroniveau is de hervorming budgetneutraal, dankzij synergie en de drastische vermindering van het aantal studierichtingen. De middelen die Vlaanderen vandaag voor onderwijs inzet, liggen overigens boven het OESO-gemiddelde. De studie die de financiering van het leerplichtonderwijs evalueert, zal de basis vormen van latere beslissingen op dit vlak. Tot slot deelt de minister nog mee dat naast de bespreking in het parlement, nog advisering van Vlor en SERV wordt verwacht en dat in het najaar 2013 verder gepraat wordt met de vakbonden en de onderwijskoepels en inrichtende machten.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. *Tussenkost van mevrouw Katleen Martens*

Mevrouw *Katleen Martens* vraagt of de minister beseft dat hij sommige leerlingen, die hun getuigschrift Basisonderwijs behaalden via het buitengewoon onderwijs of met veel moeite in het gewone basisonderwijs, of die op hun twaalfde al weten dat ze iets met hun handen willen doen, mogelijk blootstelt aan twee jaar negatieve ervaringen door hen uit te sluiten van de B-stroom. Vergroot hij daarmee niet het risico op schoolmoeheid bij veertienjarigen? Op welke andere leerdomeinen dan Nederlands en wetenschap en techniek is versterking van het curriculum mogelijk? Wat is de weerslag van deze operatie op de eindtermen, de lerarenopleiding en de uren die de scholen krijgen toegewezen?

De spreekster hoopt verder dat het uitdagen van sterke leerlingen geen dode letter blijft. Krijgt die differentiatie een structureel karakter of blijft het bij een richtlijn? De inzet van vakleerkrachten is geen compliment voor de klasleerkrachten. Het lid vraagt aandacht voor de specifieke basisonderwijsdidactiek in hun opleiding. De vraag is of dit de kennis en de interesse van de leerlingen zoveel zal vergroten. Het zal ook niet gemakkelijk zijn er voldoende te vinden, zeker gezien het versnipperde aanbod. Verder is ze bang dat de nationale toets, ook al heet die niet zo, zal leiden tot lesgeven in functie van de toets. Zal het opheffen van de schotten tussen aso, tso en bso ook niet leiden tot een vervaging van het onderscheid tussen het gemeenschaps- en het officieel gesubsidieerd onderwijs? Hopelijk zal het niet zo zijn dat in weerwil van de goede bedoelingen de kwaliteit erop achteruitgaat.

2.2. *Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen*

Mevrouw *Kathleen Helsen* wil weten of de gevalideerde toetsen nu wel of niet de basis gaan vormen voor het toekennen van het getuigschrift Basisonderwijs. Zijzelf vindt dat dit slechts een van de vele elementen is waarop een dergelijk oordeel gebaseerd moet worden, maar op het terrein wordt dat blijkbaar anders gelezen.

Verder peilt het lid naar de consequenties voor de overstap naar de tweede graad van de – overigens terechte – invoering van verschillende abstractioneniveaus in de eerste graad. Blijven ze ook daar mogelijk? Blijft het tevens mogelijk voor scholen die nu wel al een zuiver oriënterende eerste graad inrichten, bijvoorbeeld door leerlingen projectmatig kennis te laten maken met domeinen, om dat voort te zetten en daarmee af te wijken van de differentiatiepakketten? In dit verband pleit ze nog voor een zeer sterke reductie van het aantal opties in het tweede jaar.

Vormt de schoolloopbaanbegeleiding een onderdeel van de CLB-audit? Moet niet iets soortgelijks gebeuren bij de scholen om te zien hoe hun rol op dit vlak geëvolueerd is sinds de wijziging van het CLB-decreet tien jaar geleden? Het lid pleit voor een omvattende aanpak, met inbegrip van het zorgbeleid.

Vervolgens vraagt ze of bij de matrixoefening een onderscheid wordt gemaakt tussen doorstroming naar academische en professionele opleidingen. Waarop richtingen voorbereiden, moet immers duidelijker worden dan vandaag het geval is. Industriële Wetenschap-

pen bijvoorbeeld behoort vandaag tot tso maar bereidt goed voor op academisch hoger onderwijs, in tegenstelling tot Humane Wetenschappen in aso, dat echter wel voorbereidt op professioneel hoger onderwijs. Dergelijke differentiatie is nodig voor een goede afstemming met het hoger onderwijs.

2.3. *Tussenkoms van de heer Wim Van Dijck*

De heer *Wim Van Dijck* merkt op dat het plan buiten het parlement op uiteenlopende wijze wordt gelezen. De partijvoorzitter van de minister bijvoorbeeld zegt dat hij geen structuren wenst te veranderen, terwijl de minister zelf het tegenovergestelde verklaart. Het lid is van mening dat het kader waarbinnen de vrijheid van de scholen zich afspeelt, sinds de invoering van het eenheidstype steeds meer is ingeperkt.

Er is nood aan duidelijkheid over de ongekwalificeerde uitstroom, die onder de EU-streef-norm van 10 percent blijft, terwijl in de media hogere percentages circuleren. Dit is van belang omdat de hervorming dringender wordt naarmate de cijfers hoger blijken. Idem voor het zittenblijven, dat voor zover het lid weet in Vlaanderen rond een gemiddelde van 3 percent schommelt. Er moet dan ook niet worden gedaan alsof het probleem gigantisch is.

De matrixoefening is op zich zeer zinvol. Er is inderdaad een wildgroei aan richtingen, waarvan de zin soms twijfelachtig is, of die door een zeer klein aantal leerlingen gevolgd worden. Cruciaal is de kwaliteitsmeting op het einde. De vraag is echter hoe die kan worden uitgevoerd als de hervorming nog niet is doorgevoerd. Is de toets louter theoretisch of wordt wel degelijk ook de praktijk gemeten in proefscholen?

Wat de beweerde raadpleging van de basis betreft, denkt het lid dat de minister vooral met de onderwijskoepels heeft gesproken, die waarschijnlijk voorstander zijn. Over de ouders en de leerkrachten kwamen heel andere cijfers uit het VUB-onderzoek, dat weliswaar ook nog over de vorige hervorming ging, maar toch een indicatie is dat niet iedereen onverdeeld gelukkig is met de plannen van de minister. De spreker kwam in het aso alvast nog geen leerkracht of directeur tegen die de hervorming steunt. Dat de minister hen allen wil overtuigen, is wat DDR-achtig. Het ware beter geweest hen vooraf te raadplegen.

De Vlaams Belangfractie is wel bereid om mee te denken over het probleem dat de onderwaardering van tso en bso wel degelijk vormt. Maar is daarvoor een dergelijke omslag nodig? Zal de nieuwe indeling iets veranderen? Zullen de doorstroomrichtingen niet de nieuwe aangeprezen richtingen worden? Verder studeren wordt immers overgewaardeerd en dat zal daarmee niet veranderen.

De spreker heeft vragen bij de afschaffing van B-attesten na de eerste graad, die hij een mooi instrument voor oriëntering vindt. Het onderwijzend personeel geeft er immers mee aan dat een leerling de richting waarin hij zit, niet aankan. De evolutie van C-attesten naar uitzonderlijk is nu al bezig maar leidt mogelijk tot pijnlijk uitstel van een oordeel. De ongekwalificeerde uitstroom is volgens het lid zeer heterogeen en regionaal verschillend. Globaal betreft het een vooral mannelijk, grootstedelijk en anderstalig probleem, aangevuld met het buso. Is remediëren waar nodig dan niet beter dan een algemene hervorming? Geen diploma staat overigens niet gelijk met incompetent. Moet er niet opnieuw met certificaten of eerdere diploma's worden gewerkt? Bovendien zijn de betrokkenen niet voorgoed verloren. Zij kunnen een beroep gaan uitoefenen of later de draad weer oppikken.

De heer Van Dijck hecht weinig geloof aan de budgetneutraliteit. Alvast één net kondigde aan het plan in elk geval uit te voeren maar vroeg meteen meer geld. Er werd geen kosten-batenanalyse gemaakt. De minister rekent ook op privégeld of -voordelen in natura. In

dat verband is er nood aan duidelijkheid over de incentives voor scholen die meestappen in het nieuwe verhaal. Betekent dit dat de andere worden bestraft?

De brede eerste graad bestaat in rudimentaire vorm al zeer lang, maar wordt nog breder door de afslanking van de B-stroom, terwijl niet bewezen is dat later kiezen betere leerresultaten oplevert. Is het niet aangewezen dat vroeger kiezen minstens kan, terwijl de hervorming dat bijna onmogelijk maakt? Het lid voorspelt opzettelijk zakken in het laatste jaar van het basisonderwijs om in de B-stroom te raken. In de plaats van verschillende richtingen, komt er differentiatie in de klas. Maar kan de leerkracht die toegenomen diversiteit aan?

2.4. *Tussenkoms van de heer Jos De Meyer*

De heer *Jos De Meyer* vindt het essentieel dat de tekst vaak ‘kan’ en ‘mogelijk’ bevat, wat een grote verantwoordelijkheid legt bij koepels, schoolbesturen, directies en personeel. Het getuigt van groot respect voor de vrijheid van scholen. Wie meedoet, zal dat doelbewust doen en ervoor zorgen dat de operatie slaagt. Er mag worden verwacht dat de steun zal groeien tijdens het proces van implementering.

De regionale samenwerking van scholen is belangrijk voor de slaagkansen en de nieuwe scholengroepen zullen daarbij een cruciale rol spelen. De incentives zijn belangrijk en vermoedelijk zijn de financiële consequenties vandaag nog niet volledig te schatten. De spreker verwacht dat ze niet zullen meevallen in een groeiproces dat vijf tot tien jaar duurt, maar wel over vijftien tot twintig jaar. Domein- of campusscholen oprichten, zal op sommige plaatsen immers bijbouwen vereisen. Hij is er nog niet van overtuigd dat dit kan door elders minder uit te geven, tenzij er voldoende ruimte wordt gelaten voor het groei-proces.

2.5. *Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman*

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is het hier niet mee eens en maakt zich grote zorgen. De nota is een compromis om de regering te redden. De taak van het onderwijs om sociale ongelijkheid terug te dringen, wordt niet vervuld. De studiekeuze wordt eerder vervroegd dan uitgesteld. Zij vreest de creatie in het basisonderwijs van mogelijkheden om nog vroeger te scheiden, ook al noemt de nota dat differentiëren. De invoering van vakleerkrachten versterkt het formele leren, waardoor de bestaande initiatieven om te differentiëren tijdens projecten en informeel leren mogelijk tenietgedaan worden. De minister verengt differentiatie tot uitdagen en tekorten wegwerken en maakt daardoor de verschillen juist groter, want de leerlingen worden erdoor ingedeeld in homogene groepen.

Wat de centrale test betreft, pleit mevrouw Meuleman voor voorzichtigheid, ook al heeft de minister genuanceerd dat het niet om één, bindend eindexamen gaat. De deur staat nu immers op een kier. Tot slot zal de vrijblijvendheid tot twee snelheden leiden en het verschil tussen prestigescholen en andere vergroten. Pedagogische vrijheid is essentieel maar moet binnen een gemeenschappelijk kader uitgeoefend worden. Het is aan scholen om te kiezen voor welke vakken ze differentiëren en de leerkrachten moeten bevrijd worden van administratieve rompslomp, maar dat laatste gebeurt niet, wel integendeel.

De meeste, grootste en meest definitieve veranderingen vinden in het basisonderwijs plaats, terwijl dat niet betrokken is in de voorbereiding. Het lid vraagt de minister die gesprekken aan te vatten. Zij bekritiseert de loskoppeling van de structuurhervorming en de professionalisering van de leerkrachten. In dat verband peilt ze naar de stand van zaken in het loopbaandebat. Wat wordt nog beslist tijdens deze legislatuur? Hoe worden de leerkrachten voorbereid op de mogelijke verandering? In de nota doet de minister niets meer dan verklaren dat hij dit belangrijk vindt. De Groenfractie maakt zich grote zorgen over de bijkomende taken voor het CLB, dat in het najaar al werk bijkrijgt door het de-

creet Integrale Jeugdhulp (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1952/10), terwijl er geen personeel bijkomt en de evaluatie nog loopt. Klopt dat?

Het lid concludeert dat de nota politiek is. Dat blijkt al uit de tendentieuze sterkte-zwakteanalyse waarmee ze begint. Die analyse formuleert geen voorafgaande kwaliteitscriteria voor goed onderwijs en is daardoor subjectief. De bestaande differentiatie in het basisonderwijs ontbreekt erin. De sterktes worden toegeschreven aan het systeem, voor de zwaktes worden de ouders geculpabiliseerd. De punten 2.4 en 2.5 zijn hier voorbeelden van. Niemand ontkent dat externe factoren meespelen, maar de spreekster blijft erbij dat een goed onderwijssysteem dat doorbreekt en in deze nota herkent ze dat niet.

2.6. Tussenkomst van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt dat er wel veel goede dingen in de nota staan, maar betreurt dat zoveel tijd verloren is gegaan voor de uitvoering. Over heel veel dingen bestond immers drie tot vier jaar geleden al eensgezindheid. Het opmerkelijkst is dat de beslissing om niet te beslissen als beslissing wordt verkocht. Als liberaal is de spreekster voorstander van een grote vrijheid voor de inrichtende machten maar wel binnen een kader, en op dat punt is de nota te vrijblijvend. Het gevaar is reëel dat scholen in tegengestelde richtingen gaan marcheren.

In welke mate wordt de vrije keuze gewaarborgd bij de geplande schaalvergroting? Op dat vlak hoort ze nog weinig van het ene publieke net. Wat is de stand van zaken? Kan er verduidelijking worden gegeven bij de kwaliteitstoets van het nieuwe systeem, meer bepaald waarvan de definitieve invoering afhangt? Verder ontbreekt de lerarenopleiding in de nota, want de hervorming zal van hen afhangen. Aan die opleiding moet zelfs zonder die hervorming gesleuteld worden, want het zijn niet langer de excellente studenten die voor dat belangrijke beroep kiezen.

Mevrouw Vanderpoorten vindt dat in het basisonderwijs wel een belangrijke stap wordt gezet en dat dit geen twee snelheden met zich hoeft mee te brengen. Aan de andere kant kan wat in de nota staat, in grote mate nu al, zoals remediëren, differentiëren en vakleerkrachten inzetten. Daar is weinig decretaal werk voor nodig. Maar welke maatregelen ter stimulering komen er? Zij bespeurt in de tekst een streven naar het 4-4-4-principe, wat een enigszins andere leerkracht veronderstelt in de derde graad van het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair. Dat is interessant, maar hoe wordt het concreet aangepakt? Vakleerkrachten in het basisonderwijs zijn geen uitdrukking van misprijzen voor de onderwijzers. Die laatsten wagen zich niet graag aan iets waarin ze zich onzeker voelen, zoals vreemde talen en laten dat graag over aan vakleerkrachten of andere onderwijzers. Waarom gebeurt dat thans zo weinig? Is men onvoldoende creatief of heeft dit te maken met de organisatie van de school?

De proeftuinen over remediëring in de derde graad lijken tijdverlies. De inhoudelijke verbreding van de eerste graad secundair is dan weer heel goed, maar hoe wordt die ingepast in de bestaande uren? Wordt een model voorgeschreven of kunnen scholen dit vrij organiseren? Mogen de vijf of zeven optie-uren in de eerste graad aan Latijn besteed worden? Welke waarborg heeft de minister dat de oriënterende functie van de eerste graad voortaan beter gerealiseerd wordt in bijvoorbeeld technische instituten en in colleges? Hoe wijzigt hij de mentaliteit van ouders en leerkrachten? Ligt de indeling in vijf domeinen vast? Moeten domeinscholen ze alle vijf aanbieden of kunnen ze kiezen?

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat een domeinschool minstens één domein kiest, maar het wel in de volle breedte aanbiedt.

2.7. *Tussenkoms van de heer Kris Van Dijck*

De heer *Kris Van Dijck* wijst erop dat de nota tegelijk het eindpunt van een lange voorbereidingstijd vormt en het begin van een nieuw parcours, waarin de boodschap aan iedereen wordt uitgelegd. Hij merkt ook op dat het secundair onderwijs niet kan worden geïsoleerd van het basisonderwijs, het bedrijfsleven of het hoger onderwijs. In het basisonderwijs wordt goed werk geleverd, maar het vertoont wel een lacune voor wetenschap en techniek, waardoor leerlingen er ook geen kennis mee maken in het perspectief van het secundair onderwijs. Ook taal, dat terecht beklemtoond wordt, heeft zijn wortels in eerdere onderwijsniveaus. De N-VA zegt explicieter dan andere fracties dat men problemen niet oplost met structuuraanpassingen, maar dat neemt niet weg dat veranderingen repercussies hebben op structuren. De rol van de leerkracht is essentieel. De spreker bevestigt dat zijn fractie het eens is met de mogelijkheid van een breder aanbod door scholen. Hij ontkent echter dat beslissingen worden uitgesteld. In de nota wordt gekozen voor een proces dat nu begint en in 2016 eindigt. Zijn fractie steunt de oefening maar wil niet vooruitlopen op de uitkomst. In elk geval moet er een serieuze reductie van het aantal studierichtingen komen.

De vakleerkrachten in het basisonderwijs mogen niet te eng worden gezien. Het gaat om leerkrachten die sterker zijn in een vak dan hun collega's. Het lid pleit voor flexibiliteit. Het klopt dat veel van die mogelijkheden al bestaan, maar er zijn nu eenmaal vaste praktijken, zoals er ook nog steeds wordt gewerkt met zes leerjaren, terwijl geen enkel decreet dat nog voorschrijft. Hij steunt daarom de voorliggende poging om die flexibiliteit ingang te doen vinden. Ze verkleint ook de cultuurschok bij de overgang naar het secundair onderwijs. Ook hij is een voorstander van het 4-4-4-systeem maar dat is, alleen al infrastructureel, moeilijk te organiseren in het bestaande onderwijslandschap. De overeenstemming tussen de derde graad van het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs kan wel feitelijk worden vergroot door wat de nota voorstelt.

Wat de brede eerste graad betreft, denkt de heer Van Dijck dat wat nu al op veel plaatsen gebeurt, versterkt wordt door de nota. Hij geeft het voorbeeld van Mol, waar verschillende scholen vijf modules aanbieden: industriële technologie, industriële wetenschappen, oriëntering, moderne en Latijn. De derde module is er voor de kinderen die nog niet weten wat te kiezen en die telkens drie weken ter plaatse de praktijk van een bepaalde school leren kennen. Tegelijk heeft wie wel kan kiezen, ook de mogelijkheid om dat te doen. Het lid concludeert tevreden dat binnen de huidige regelgeving al een en ander mogelijk is, en dat slechts hier en daar een decreetbepaling aangepast moet worden.

Hij erkent dat wie een doorstroomrichting volgde, niet noodzakelijk de competentie heeft om naar elke richting door te stromen. Daarom hecht zijn fractie ook zoveel belang aan oriëntatieproeven, zonder verplichting, al durft hij die voor sommige richtingen wel te bepleiten. Er zijn voldoende voorbeelden van jongeren die niet weten welke vakken in de door hen gekozen studierichting zitten en dan bijvoorbeeld verrast worden door het vak statistiek. De maatschappelijke kosten van een jaar waarin men niet slaagt, zijn niet gering. Oriëntering is dan ook een belangrijke functie van het secundair onderwijs.

Het lid waarschuwt voorts voor het gebruik van termen als zwak en sterk. Wordt daarmee gedoeld op de handigheid van leerlingen of op hun cognitieve vaardigheden? Iemand die goed met zijn handen kan werken, is niet zwak, integendeel. Hij stelt voor het woord waterval niet meer te gebruiken, want dat versterkt een onterechte perceptie. Mensen willen nu eenmaal dat hun kinderen het beter hebben dan zichzelf en in de begindagen van de onderwijsdemocratisering betekende studeren maatschappelijke opgang. Er mag hen niet kwalijk worden genomen dat ze hoge verwachtingen hebben, maar het lid pleit wel voor realistische projecties. Scholen moeten mensen begeleiden in het maken van die keuzes.

Tot slot geeft hij ter overweging mee dat scholen niet verplichtend mogen oriënteren, terwijl dat van sportclubs wel wordt aanvaard.

2.8. *Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt dat het de meerderheidspartijen zou sieren om te erkennen dat zij van mening verschillen en dat die meningen bovendien veranderd zijn door te luisteren naar de onderwijswereld. Dat zou beter zijn dan de valse indruk te geven dat daar al de hele tijd zo over wordt gedacht en wel eensgezind. De column van de N-VA-voorzitter stelde het lid gerust dat er weinig zal veranderen en in elk geval niet aan de structuren, ook al verklaart de minister het tegenovergestelde. Voor verdere duidelijkheid is het wachten op een tekst die aan het parlement wordt voorgelegd. Inhoudelijke vragen zal ze dan wel stellen.

Er staan ook zeer veel positieve zaken in de nota en de spreker hoopt dan ook op een goede afloop. Wel ontbreekt de zeer cruciale lerarenopleiding. Bij het aangekondigde nieuwe decreet over de scholengemeenschappen herinnert ze aan de vraag van het Rekenhof om eerst het bestaande decreet te evalueren. Ook bij het GOK-decreet is dat laatste niet gebeurd. Zij roept op om naar het hele onderwijsveld te luisteren, in het bijzonder de leerkrachten, en niet alleen naar de koepels.

2.9. *Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert*

Volgens de heer *Boudewijn Bouckaert* kan niet ontkend worden dat de partijen die het akkoord ondertekenden, uiteenlopende verwachtingen koesteren. De heer Kris Van Dijk verklaart in het blad van de N-VA dat de vrijheid van onderwijs het heeft gehaald en dat scholen kunnen blijven kiezen of ze voor een nieuwe structuur gaan dan wel de huidige behouden. Ze zullen niet gedwongen worden om in eender welk systeem te stappen. Hij onderstreept bovendien dat het verdwijnen van de labels aso, tso en bso slechts een mogelijkheid is en dat deze hoe dan ook geen effect heeft op het aanbod. Met die lezing is de heer Bouckaert blij. Een hervorming moet zich immers bewijzen op het veld. Daar staat tegenover dat sp.a-voorzitter Tobback een onweerstaanbare drang voorspelt om van domeinscholen het algemene model te maken.

Zelf vindt hij het geen probleem dat de schoolkeuze en dus ook de populatie in de eerste graad sterk bepaald wordt door het aanbod in de tweede en de derde graad, maar degenen die dat wel vinden, kunnen niet ontkennen dat de toekomstige doorstroomrichtingen dat probleem laten bestaan. Verder wordt het probleem van de ongekwalificeerde uitstroom door sommigen opgeblazen om de hervorming erdoor te krijgen. Recent onderzoek door de heer Georges Van Landeghem leert dat het percentage een stuk onder het Europese gemiddelde ligt. Hij erkent wel dat er een probleem is in de steden, maar dat is geen argument om het hele onderwijs overhoop te halen.

De spreker sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Helsen over de doorstroming, want het hoger onderwijs is erg gedifferentieerd. Hij vraagt ook verduidelijking bij de tussencategorie met dubbele finaliteit. Om welke richtingen gaat het?

3. Antwoorden van minister Pascal Smet

Minister *Pascal Smet* gaat alleen in op de inhoudelijke opmerkingen. Het belangrijkste is dat er een goed akkoord is en hij is vrij gerust in een gunstig oordeel door de geschiedenis. Er werd uitvoerig overlegd met de onderwijskoepels en inrichtende machten, die zowel voor het secundair onderwijs als het basisonderwijs spreken en bevragingen organiseren. Toch heeft hij begrip voor de vragen die overblijven bij de leerkrachten, die inderdaad verdeeld zijn, net als de directies en de ouders. De uitvoering is een geleidelijk proces, maar de beslissing om die richting uit te gaan, is genomen. Het belangrijkste is dat de

hervorming goed bevonden wordt door de onderwijswereld, die haar moet organiseren, en het bedrijfsleven en het hoger onderwijs, die erom vragen. De komende weken en maanden dienen om de bij leerkrachten overblijvende vraagtekens weg te nemen.

Het klopt dat Vlaanderen onder de Europese norm van 10 percent ongekwalificeerde uitstroom zit, omdat de EU op 24 jaar meet. Met een meting op achttien jaar, zoals het steunpunt doet, bereiken wij 13,7 percent. Dat gemiddelde vindt de minister hoog. Het genoemde VUB-onderzoek doorstaat geen kritische toetsing. Het klopt dat wat voorligt, risico's met zich meebrengt, maar dat is zo met alles in het leven.

De minister deelt de mening niet dat wat voorligt, tot meer sociale ongelijkheid leidt. De terminologie 'sterk-zwak' moet zo snel mogelijk weg. Gelijke kansen staan niet gelijk met nivellering. Ook hij wil zich niet op de middelmaat maar op het maximale richten. Wat is er mis met het stimuleren van kinderen die ergens goed in zijn? Dat is niet in tegenspraak met het ondersteunen van wie dat nodig heeft. Hij heeft geen probleem met eliteonderwijs als iedereen daar toegang toe kan krijgen en als die toegang niet bepaald wordt door socio-economische kenmerken.

De minister zegt voorts dat hij niet gelooft dat eerder stimuleren automatisch eerder selecteren inhoudt. Vergelijkingen met het buitenland wijst hij af op grond van de verschillende onderwijssystemen. Het klopt dat er een evaluatie komt van de lerarenopleiding in de zomer 2013, op basis waarvan de komende maanden een beslissing zal worden genomen over het profiel en de gewenste evolutierichting. Deze hervorming zal parallel met die van het secundair onderwijs uitgevoerd worden.

Bij de schaalvergroting wordt wel degelijk rekening gehouden met de vrije keuze en het waarborgen van gemeenschapsonderwijs. Over het ene publieke net wordt de komende weken een commissie samengesteld die een rapport moet maken over voorwaarden en risico's.

Wie de waarde van het getuigschrift Basisonderwijs wil harmoniseren, kan niet anders dan de lat op een bepaalde hoogte leggen. Wie erover raakt, moet naar de A-stroom, de anderen gaan naar een schakeltraject, dat vandaag nog B-stroom heet. De vraag die bij de toekenning beantwoord moet worden, is of het kind voldoende basis heeft voor een goede start in het secundair onderwijs. Dat is eerlijk voor alle betrokkenen. Het curriculum wordt doorgelicht en op basis van de eindtermen wordt dan bekeken wat er moet worden aangepast. In de nota is al aangegeven waarvoor duidelijke aanwijzingen bestaan dat er versterking nodig is. Differentiëren en uitdagen moet breed worden gezien, maar het is moeilijk om daarover striktere richtlijnen op te leggen bij decreet, al is het niet onmogelijk. De minister gelooft echter eerder in overleg met de onderwijsverstrekkers op basis van goede praktijken.

Het is juist dat een groot deel van het VSKO vragen heeft bij vakleerkrachten in het basisonderwijs. De onderwijzer wordt in het vrij onderwijs immers geïntegreerd benaderd, met inbegrip van godsdienstles. Zelf ziet de minister de vakleerkrachten als bijzondere leermeesters, bijvoorbeeld professionele bachelors uit het dko die muzische vorming komen geven. Als 75 percent van de onderwijzers zich onzeker voelt over wetenschap en techniek, is dat toch wel een probleem. Het gaat echter om een mogelijkheid en geen verplichting, en het is beperkt tot de derde graad. Dit verzacht de overgang naar het secundair onderwijs en sluit inderdaad aan bij het 4-4-4-model en de middenschool. De geïntegreerde benadering van het vrij onderwijs wordt er niet door in het gedrang gebracht.

De toetsen leiden niet tot één centrale toets, net zo min als de bestaande OVSG- toetsen en interdiocesane toetsen dat doen. Ze worden gevalideerd en ook in het GO! ingevoerd. Ze bieden de basis voor een objectieve vergelijking, in het licht van de interne kwaliteitszorg

en het behalen van de eindtermen op systeemniveau. De beslissing over de toekenning van het getuigschrift blijft echter aan de klassenraad. De meting is bedoeld om uit te maken waar ondersteuning nodig is en om de hele onderwijsorganisatie performanter te maken.

Op een vraag ter zake van mevrouw *Kathleen Helsen* bevestigt de *minister* uitdrukkelijk dat de in sommige scholen bestaande zuiver oriënterende kennismaking met domeinen in de vorm van kennismakingspakketten mogelijk blijft, zonder keuze voor één domein. Hij verwijst naar pagina 21 van het masterplan, waar de pedagogische vrijheid van de scholen wordt bevestigd. De leerling kan kiezen voor een dergelijke school. Dit moet wel nog verder uitgewerkt worden met de scholen. Waar men naartoe kan na de eerste graad, hangt af van het bereikte abstractieniveau. Er zullen gradaties zijn.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt of een school op het einde van het tweede jaar na een minder hoog abstractieniveau in de eerste graad een attest kan uitreiken dat geen toegang geeft tot het hoogste in de tweede graad, en dus oriënteert naar een bepaald abstractieniveau. Minister *Pascal Smet* antwoordt bevestigend, maar vult aan dat die school ook kan vaststellen dat meer mogelijk is en dat de leerling naar een hoger abstractieniveau mag. Het werkt dus in beide richtingen. Net omdat domeinscholen de negatieve effecten daarvan wegnemen, zijn ze zo belangrijk.

De kwaliteit van de matrix wordt beoordeeld op basis van de eindtermen. Naast de bestaande procedure, waarin het AKOV en het parlement een rol spelen, wordt ook de Vlaamse kwalificatiestructuur uitgerold. Aangezien bedrijfssectoren, onderwijsverstrekkers en overheid het echter eens zijn dat men ambitieuzer moet worden, verwacht de minister niet dat ze eindtermen van lagere kwaliteit gaan formuleren. De Vlor, die het meest aangewezen lijkt voor de evaluatie van het voorstel van de onderwijsverstrekkers en de arbeidsmarktwereld, zal volgens hem dan ook vaststellen dat er geen kwaliteitsverlies is. Als dat inderdaad zo is, wordt vervolgens de nieuwe ordening ingevoerd.

4. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden van minister Pascal Smet

De heer *Wim Van Dijck* begrijpt de theoretische oefening van het herformuleren van de eindtermen, maar vraagt wat de correlatie is met de herbenoeming van studierichtingen. Minister *Pascal Smet* vat het nogmaals samen. Het aantal richtingen wordt sterk gereduceerd, een aantal wordt inhoudelijk verrijkt en er moeten misschien ook nieuwe gemaakt worden. Dit alles wordt vervolgens vertaald in eindtermen, geordend, geëvalueerd en ten slotte over het hele veld toegepast.

De heer *Wim Van Dijck* vraagt waarom het resultaat van de kwaliteitsoefening niet gewoon wordt ingepast in de bestaande vormen. Waarom is daar een nieuwe structuur voor nodig? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de aso-tso-bso-structuur tot hiërarchische keuzes leidt en niet langer beantwoordt aan de organisatie van de arbeidsmarkt. Verder is het belangrijk dat leerlingen en hun ouders weten wat de finaliteit is van een richting: doorstroming, arbeidsmarkt of beide. Hij herhaalt zijn eerdere voorbeelden. Voortaan zal een positieve keuze kunnen worden gemaakt voor technische richtingen. Bij de ouders en het onderwijs is er veel begrip voor deze structurele maatregelen. Afschaffing van aso-tso-bso betekent niet dat iedereen in eenzelfde richting terechtkomt, ook al beseft de minister dat sommigen dat – ten onrechte – denken. Hij bevestigt nogmaals dat voorafgaand aan de veralgemeende invoering, de kwaliteit van de nieuwe matrix wordt getoetst.

De heer *Boudewijn Bouckaert* vindt de nieuwe ordening verdedigbaar, maar overschakelen naar domeinscholen is iets anders. Minister *Pascal Smet* verklaart dat de huidige aso-scholen doorstroomscholen zullen worden en dat is meer dan alleen een nieuwe benaming. Het symboliseert de positieve keuzes die mogelijk worden. Hij onderstreept dat het veld zelf gevraagd heeft om vandaag nog geen beslissing te nemen. De hervorming uitleggen

vraagt tijd, want het is nu eenmaal ingewikkeld. De eindtermen moeten worden bereikt per graad. Er is dus enige marge. Vijf uur Latijn vanaf het eerste leerjaar zal kunnen. Alle scholen worden verplicht om differentiatie- en remediëringspakketten aan te bieden.

Op de bevestiging van de minister dat beroepskwalificaties gecertificeerd worden, repleeert de heer *Wim Van Dijck* dat de ongekwalificeerde uitstroom dan voortaan anders berekend moet worden.

Minister *Pascal Smet* waarschuwt dat zowel onderwijs- als beroepskwalificaties belangrijk zijn. De definitie van ‘gekwalificeerde uitstroom’ mag niet tot dat laatste worden verengd. Onderwijs moet meer blijven dat een beroep aanleren. Hij sluit niet uit dat het onderscheid tussen doorstroming naar professioneel en naar academisch hoger onderwijs wordt meegenomen. De meeste richtingen die naar professioneel hoger onderwijs leiden, zullen vermoedelijk eerder in de tussencategorie zitten, maar ook weer niet allemaal. Tijdens de oefening zal blijken of dit onderscheid uitdrukkelijk benoemd moet worden. Daarover is nog geen beslissing genomen.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt duidelijkheid over de tussencategorie, want verkeerde verwachtingen over de toekomst waarop richtingen voorbereiden, hebben dramatische gevolgen. De praktijk leert bijvoorbeeld dat wie Economie-Talen volgde, onvoldoende voorbereid is voor studies Handelsingenieur of Economische Wetenschappen. Als die richtingen voortaan meer arbeidsmarktgericht moeten worden, moeten ze helemaal hervormd worden. De consequenties zijn dus gigantisch. Als alleen de richtingen die voorbereiden op academisch hoger onderwijs in de zuivere doorstroomcategorie mogen, zullen een aantal aso-richtingen in de tussencategorie terechtkomen.

Minister *Pascal Smet* is zich bewust dat deze belangrijke oefening, samen met de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs, tijd vergt. Het resultaat zal niet alleen eerlijker zijn voor de leerlingen en hun ouders, maar zal ook het hoger onderwijs helpen. Op vraag van mevrouw *Kathleen Helsen*, bevestigt de minister dat een studierichting in de tussencategorie zowel doorstromings- als arbeidsmarktgericht is. Hij geeft Accountancy als voorbeeld. Voorwaarde is wel dat ze een beroepskwalificatie aanbieden. Economie-Talen of Sociaal-Technische Wetenschappen bijvoorbeeld hebben die niet.

De minister is het eens met het pleidooi van mevrouw Helsen voor een omvattende benadering van de audit van de schoolloopbaanbegeleiding. Hij wil tijdens deze legislatuur nog een goede projectdefinitie maken en de opdracht gunnen, maar de resultaten zijn voor de volgende legislatuur. Hij wil die resultaten afwachten vooraleer iets te zeggen over de impact op integrale jeugdhulp.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* informeert naar de stand van zaken in de bevordering van de zij-instroom. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de regering besliste om twintig jaar anciënniteit te erkennen en kondigt een besluit van de Vlaamse Regering aan in september 2013. Die erkenning geldt alleen voor de toekomst, wat volgens de heer *Boudewijn Bouckaert* problemen bij het Grondwettelijk Hof zal opleveren.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Katleen MARTENS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
aso	algemeen secundair onderwijs
bso	beroepssecundair onderwijs
buso	buitengewoon secundair onderwijs
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
DDR	Deutsche Demokratische Republik
dko	deeltijds kunstonderwijs
EU	Europese Unie
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK	gelijke onderwijskansen
kso	kunstsecundair onderwijs
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
tso	technisch secundair onderwijs
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs
VUB	Vrije Universiteit Brussel